

Cele două prefețe ne asigură că munca de elaborare a pornit de la actele transcrise între anii 1949—1954 și aflate în arhiva Institutului de Istorie „N. Iorga”. Ținând însă seamă de faptul că noua ediție se deosebește fundamental de criteriile care au stat la baza întocmirii „corpus-ului” DIR (= *Documente privind istoria României*), vechiul material a fost supus unei riguroase operațiuni de revizuire. Mai ales publicarea textului slav, în noua ediție, cu toate consecințele care decurg din această justă concepție științifică a impus „retranscrierea majorității documentelor slave și a unei părți din cele românești”. Recontrolarea unui material imens adunat, cu 15—20 de ani în urmă, de un colectiv numeros, inegal ca pregătire și sub imperiul unor norme rigide și criterii neconvingătoare, — se impunea de la sine. Asta înseamnă, chiar de la început, o remarcabilă scrupulozitate științifică.

Că s-au depus eforturi continui pentru realizarea unei colecții de documente de un înalt nivel editorial, se poate constata de îndată ce se deschid paginile acestor două volume. Ceea ce ne surprinde la prima vedere este sistematizarea clară a materialului, după criterii, care depășesc tot ce s-a publicat pînă acum în istoriografia noastră, în această materie. S-au respectat întru totul normele stabilite inițial, în legătură cu transcrierea și publicarea textului slav, — cea mai importantă contribuție pe care o aduce noua ediție față de prima, firavă și deficitară.

După cum se știe, există în cercurile de specialitate de la noi opinii diferite asupra modalității de a translitera alfabetul chirilic care înveșmîntează un conținut românesc. Un acord cu lingviștii, în aceste probleme, nu se poate realiza. De aceea, Institutul de Istorie se poate felicita că a elaborat un sistem propriu, „pentru a oferi cercetătorilor din domeniul istoriei un text fidel și cît mai ușor de folosit.” (Vezi *Introducere la colecție*, DRH, I, 1966).

Se înțelege că, sub acest aspect, în cele 1.700 pagini ale ambelor volume, s-au strecurat unele inadvertențe și lipsuri, însă ele nu pot fi atît de flagrante, încît să știrbească prestigiul acestei masive publicații. De aceea, în loc de a căuta cu orice preț micile scăpări din vedere, inerente oricărui efort științific prelungit, voi încerca să formulez cîteva sugestii, chiar dacă una sau alta, dintre ele, sînt tardive.

1. În primul rînd, nu sînt de acord cu proporțiile ultimelor două volume, (XXII și XXIII) ca fiind peste măsură de pîntecoase. Ambele însumează aproape 1.700 pagini și fac impresia unor masive tratate medievale. O colecție de documente nu se publică pentru a decora un raft de bibliotecă, ci pentru a fi cercetată și răsfoită.

Bănuiesc că există pe undeva o hotărîre inițială care stabilește ca începutul și sfîrșitul fiecărui volum să coincidă cu durata anului calendaristic. Procedul e simplu și didactic. S-ar fi putut găsi totuși un alt criteriu, desigur mai complicat, însă mai puțin riguros, care să permită atît respectarea cronologiei, cît și divizarea materialului pe teme sau probleme similare.

2. Volumul XXIII se putea încheia foarte bine cu zapisul din 20 sept. 1632. Celelalte documente, peste 30 la număr, provin din timpul domniei lui Matei Basarab și ar fi fost de dorit ca ele să figureze în fruntea primului volum, cu care se va începe publicarea actelor emise în cancelaria acestui voievod. Epoca lui Matei Basarab reprezintă în istoria culturii din Țara Românească o coti-